

in Hrvati. — Kačić stopa na bojno polje ter smešno izziva neprijatelje, ki ga zaničujejo, Giacomo pa preobrača žepe mrtvih junakov. — Alagobotur se bije z Viščevićem ter pade. Tako se je osvetil Viščević za smrt žene in otrok. Zopet nastopi Simeon in za njim Želislav, ki ga Simeon vrže ob tla in odide, za njim pa pride Peter ter ubije Želislava. Nato se vrši boj med Petrom in Tomislavom; Petru priskoči na pomoč Simeon. Tedaj se spoznata Simeon in Tomislav in se borita; a sedaj zadene Simeona kap. Peter pa sklene mir s Tomislavom, kateremu Leo Rabduko preda dalmatinska mesta. Giacomo obesijo, ker so ga zasačili, ko je mrtvece robil. — Simeon umira v svojem šatoru in preklinja Srbe in Hrvate, da naj se med seboj koljejo, kakor so se skupno proti njemu borili. Sina Petra poziva, naj izvrši kletev, in ker se ta brani, vrže žezlo za njim ter umre od jeze. — Peti čin igra v Bihaču. Biskup Madalbert, iz Rima poslan, se razgovarja s Tomislavom, kateremu je prinesel od papeža blagoslovljeno krono, ter mu priporoča Petra, sina Simeonovega. Med tem pride neka nuna, bivša prijateljica Angelina, ter mu sporoči, da je umrla Angelina, in mu izroči pozdrav njen. Umrla je v samostanu. Potem si posadi Tomislav krono na glavo, kar gledajo z divljenjem velmožje. Tomislav izraža željo, da bi mogel krono izročiti sinovom in vnukom. Pripeljejo Smiljko; Tomislav ji izpriča svojo ljubezen in jo imenuje kraljico. Prolog potem poziva občinstvo, naj s srcem in čutom sledi poslednji fazi teh imenitnih del za Hrvate iz davnih časov. Na Duvanjskem polju je zbran narod in tam se vrši 17. marca 927. l. kronanje Tomislava. K temu sta prišla Peter, car bolgarski, ki se izmiri z Viščevićem, in knez Zaharija. Zaklinjajo se vsi trije vladarji, da se hočejo Hrvatje, Srbi in Bolgarji vedno podpirati. Tako je Tomislav zvršil domače posle, nadvladal vse sovražnike, izmiril brate in sklenil mir in zvezo z vsemi južnimi Slovani. — Narod njega zahteva za kralja in potem sledi živahno pozdravljanje novega kralja.

V knjigi so navedeni viri, iz katerih je črpal pisatelj gradivo, in v „Pripomenku“ so beležke o smeri, tehniki in zvezi z zgodovinskimi fakti, kjer ugovarja pisatelj morebitnim kritikam. Njega je vodila pri delu umetniška in rodoljubna ideja; cilj in rodoljubna dolžnost je bila, prikazati svojemu narodu sijajno dobo in mu vzkresati željo, da se zopet povrne. Ta drama je „historija“, ker ni zložena po pravilih različnih poetik in estetik. Njegova želja je, da bi se igrala pod milim nebom na Solunskem polju kakor Wagnerjeve igre v Bayreuthu. Priznava, da tudi zgodovini, vsaj kar se tiče istodobnosti, ni povsem sledil, nego da je fakta različnih, pa ne preveč oddaljenih dogodeb v eno enoto združil, da je tako prikazal vse odnošaje s sosedi, prijatelji in neprijatelji, pa tudi vse razmere v svoji domovini.

Jezik je vzvišen, poetski nadahnjjen, in verzi tečejo gladko. Menjavata se poezija in proza. Nekatere lirske točke je uglasbil g. kapelnik Srečko Albini.

R. P.

Emanuel šl. z Lešehradu: Ideje a profily. Kritickýh skizz řada I. Str. 161. Praha 1903. Nákladem knihkupectví Eduarda Weinfurtra v Praze.

Osemnajsta knjiga istega avtorja v petih letih (od 1898.—1903.)! Vrednosti so vse približno enake. „Ideje in profily“ naj bi bila knjiga, v kateri je avtor hotel zbrati momentne fotografije, izražajoče najvidnejše, najkrepkejše poteze avtorja ali umetnika (nekako tako, kot n. pr. Vallstonove slike). „Knjiga naj bi bila galerija razpršenih idej in momentnih profiloŭ, z okvirjem biografskih in bibliografskih podatkov.“ Pisatelj sicer misli, da se mu je posrečilo zadeti jedro tistih stremljenj in velikih nad, v katerih je drhtelo zadnji desetletji devet-

najstega stoletja; a on si pač preveč domišlja. Ne da bi trdil, da je karakteristika — in to nam je hotel podati o posameznih pisateljih in upodablajočih umetnikih, o katerih govori — povsem dobra in prikladna; priznavam le toliko, da ima ta knjiga neko vrednost za takšnega slabega žurnalista, ki se mora o vseh pojavih v književnosti in umetnosti poučevati iz leksikov. Ta knjiga je vsaj malo priročnejša od leksikov, vsaj v takem razmerju kakor pratika napram koledarju.

Anton Dermota.

Emanuel šl. z Lešehradu: „Podpora života“. Drama ve 3 jednáních. V Praze 1903. Nákladem knihkupectví E. Weinfurtra. Str. 62. Cena 1 K.

Ljubica Vilma je zapustila študenta Maksima in vzela Vronskega. Maksim obesi študije na kljuko, vda se uživanju in uživa tako dolgo, da dobi sušico. Za dvanajst let se zopet snideta z Vilmo. Stara ljubezen se ponovi, oziroma Maksimu se zaželi žene svojega prijatelja. Hočeta pobegniti. Vronski, precej domišljav pisatelj, jima pride na sled, hoče ženo zapoditi in ustreliti skozi okno svojega stanovanja Maksima, prihajajočega baš iz nasprotné kavarne. Vilma bi mu rada izpulila orožje, a strel poči in — Vilma se zgrudi ubita na tla. — Snov je torej dosti uboga, šablonska, poleg tega pa še diletantski obdelana. Za češko literaturo taka dela z ozirom na pozitivni uspeh ne pridejo v poštev. Morda bi imela veljavo pred tridesetimi leti — dandanes pa ne več.

Ant. Dermota.

Koncert češkega kvarteta iz Prage. Gospodje Mikoláš, Černý, Novák in Svojsík, člani slavnoznanega kvarteta češkega v Pragi, so nastopili dne 6. decembra pr. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“, ki, žal, ni bila tako polna, kakor je bilo želeti in kakor bi bili zaslužili slavni češki gostje. Koncert je uspel sijajno. Vse točke so bile izvršene z nenavadno, občudovanje izzivajočo preciznostjo in je spričo tega rastel entuzijazem navzočnega občinstva od pieše do pieše. Ne samo, da razpolaga vsak član kvarteta z izredno lepim glasom, je vsak izmed njih tudi pristen umetnik, ki se docela zaveda, kako mu je v vsakem posameznem momentu disponirati s svojim glasom, da se doseže skupno popoln umetniški učinek. Umetniki so bili izredno ljubeznivi in postrežljivi napram burno zahtevajočemu občinstvu, kajti dodali so lepo število pies, ki niso bile na sporedu. Prav zelo želimo, da bi nas ti izredni pevci ne bili zadnjič posetili!

—š—

Koncert „Pevskega in glasbenega društva v Gorici.“ Mlado, a krepko kvišku stremeče „Pevsko in glasbeno društvo v Gorici“ je priredilo dne 29. novembra pr. leta koncert, ki je nudil mnogo umetniškega užitka, a je bil, žal, le slabo obiskan. Nastopila sta v koncertu gospodična Mira Dev in gospod Prochazka iz Ljubljane, ki sta si pridobila s svojim umetniškim znanjem oba mnogo toplega, odkritosrčnega, povsem zasluženega priznanja. Pri vseh pevskih točkah, ki jih je izvajala gospodična Devova, smo imeli priliko, občudovati njeno precizno, čisto intonacijo, globoko umevanje skladateljevih intencij in pa umetniško obladovanje glasovne modulacije. Zapela nam je „Pozdrav paža“ iz